

Adroddiad i	Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
Dyddiad y cyfarfod	28 Gorffennaf 2021
Aelod Arweiniol/Swyddog	Y Cyng. Julian Thompson Hill Gary Williams – Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd Steve Gadd – Pennaeth Gwasanaethau Cyllid ac Eiddo
Awdur yr adroddiad	Lisa Lovegrove – Prif Archwilydd Mewnol
Teitl	Strategaeth Atal a Chanfod Twyll, Llygredigaeth a Llwgrwobrwyo a'r Cynllun Ymateb i Dwyll

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1. Mae'r Cyngor yn cymryd ei gyfrifoldebau o ran diogelu pwrs y wlad o ddifri ac mae wedi ymrwymo i ddiogelu'r cronfeydd cyhoeddus y mae'n eu gweinyddu. Mae'r strategaeth a'r fframwaith hwn yn nodi ymrwymiad y Cyngor i atal, canfod a rhwystro twyll a llygredd.
- 1.2. I roi gwybod i'r Pwyllgor am y newidiadau i'r Strategaeth Atal a Chanfod Twyll, Llygredigaeth a Llwgrwobrwyo a'r Cynllun Ymateb i Dwyll diwygiedig.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1. Mae lleiafu unrhyw golled yn sgil twyll a llygredigaeth yn rhan hanfodol o sicrhau bod holl adnoddau'r Cyngor yn cael eu defnyddio at y dibenion arfaethedig.
- 2.2. Mae'n bwysig bod strategaethau a chynlluniau gwrth-dwyll yn cael eu diweddarau i gefnogi ac arwain staff y Cyngor, gan sicrhau cydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau a darparu canllawiau i wneud penderfyniadau a symleiddio prosesau mewnol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1. Darparu sylwadau ar y Strategaeth Atal a Chanfod Twyll, Llygredigaeth a Llwgwrwobrwyo a'r Cynllun Ymateb i Dwyll diwygiedig, a'u cyfeirio at y Cabinet i'w cymeradwyo.

4. Manylion yr Adroddiad

- 4.1. Mae'r Strategaeth Atal a Chanfod Twyll, Llygredigaeth a Llwgwrwobrwyo a'r Cynllun Ymateb i Dwyll yn rhan o fframwaith gwrth-dwyll y Cyngor, sef casgliad o bolisiau a gweithdrefnau cysylltiedig sy'n cynnwys cod ymddygiad, Rheoliadau Ariannol a Pholisi Rhannu Pryderon. Mae hefyd yn cynnwys polisiau a gweithdrefnau sydd wedi'u targedu'n benodol at atal twyll a llygredigaeth.
- 4.2. Pwrpas y strategaeth a'r Cynllun Ymateb i Dwyll yw darparu offeryn i reolwyr allu sicrhau cynnydd a thryloywder mewn perthynas â gweithgareddau gwrth-dwyll. Maent wedi'u dylunio i gryfhau gwytnwch y Cyngor a dangos ei fod yn diogelu ac yn stiwardio cronfeydd cyhoeddus.
- 4.3. Wrth ddatblygu'r strategaeth hon mae'r Cyngor wedi mabwysiadu'r egwyddorion arweiniol a geir yn "Ymladd Twyll a Llygredd yn Lleol", sef y strategaeth gwrth-dwyll a llygredigaeth ar gyfer y llywodraeth leol. Mae'n darparu glasbrint ar gyfer ymateb cydlynol i dwyll a llygredd sydd wedi'i gyflawni yn erbyn awdurdodau lleol gyda chymorth y rheiny ar y top.
- 4.4. Yn ogystal ag ymwneud â gweithgarwch i ganfod ac ymchwilio i dwyll a llygredigaeth, mae'r strategaeth hefyd yn nodi amcanion ar gyfer camau gweithredu rhagweithiol i rwystro ac atal twyll a llygredigaeth drwy ddatblygu diwylliant gwrth-dwyll a llygredigaeth yn barhaus.
- 4.5. Mae'r Cynllun Ymateb i Dwyll wedi'i ddiwygio i adlewyrchu prosesau presennol ac i gryfhau'r trefniadau i sicrhau bod yr holl bartïon perthnasol yn cael eu cynnwys ar bwyntiau allweddol ac i gynnwys aliniad gwell gyda pholisiau AD, yn arbennig y polisi disgyblu.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1. Mae gweithredu'r strategaeth a'r Cynllun Ymateb i Dwyll yn diogelu'r Cyngor yn erbyn colled drwy dwyll a llygredigaeth ac yn sicrhau bod adnoddau yn cael eu defnyddio at y dibenion arfaethedig.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Ni cheir goblygiadau ariannol yn sgil yr adroddiad hwn. Mae gweithredu'r strategaeth gwrth-dwyll a'r cynllun ymateb yn diogelu'r Cyngor yn erbyn colled drwy dwyll a llygredigaeth.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1. Amherthnasol

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Ymgynghorwyd â Phennaeth y Gyfraith, Pennaeth Cyllid, AD a'r Uwch Dîm Arwain. Mae'r undebau llafur hefyd wedi'u hysbysu.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Amherthnasol – ni cheir goblygiadau ariannol uniongyrchol yn sgil yr adroddiad hwn.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Strategaeth a Chynllun Ymateb i Dwyll i liniaru a mynd i'r afael â'r perygl o dwyll. Mae'r strategaeth yn cynnwys cynllun gweithredu sy'n nodi camau gweithredu i leihau'r perygl o dwyll, llygredigaeth a llwgrwobrwyo.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1. Amherthnasol.